

ADVIES 72

BELEIDSBRIEVEN 2000-2001 'WETENSCHAPS- EN TECHNOLOGISCH
INNOVATIEBELEID' EN 'ONDERWIJS (LUIK TERTIAIR ONDERWIJS)'

25 januari 2001

ADVIES BIJ DE BELEIDSBRIEVEN 2000-2001 'WETENSCHAPS- EN TECHNOLOGISCH INNOVATIEBELEID' EN 'ONDERWIJS (LUIK TERTIAIR ONDERWIJS)'

INHOUD

SITUERING	1
DEEL 1: ADVIES	2
1. ALGEMEEN	2
2. GRENSVERLEGGEND ONDERZOEK OP INITIATIEF VAN DE VORSER	2
3. TECHNOLOGISCH BASISONDERZOEK	7
4. TECHNOLOGISCHE INNOVATIE IN VLAAMSE BEDRIJVEN.....	8
5. WETENSCHAPSVORLICHTING: HET MAATSCHAPPELIJK DRAAGVLAK VAN HET WETENSCHAPS- EN TECHNOLOGIEBELEID VERSTERKEN	10
6. COLLECTIEVE ELEKTRONISCHE INFRASTRUCTUUR.....	10
DEEL 2: ANALYSE BEGROTING WETENSCHAPSBELEID 2001.....	11
1. INLEIDING	11
2. DE 'EIGENLIJKE' BEGROTING WETENSCHAPSBELEID	12
3. PROGRAMMA 33.2: UNIVERSITAIR ONDERWIJS.....	21
4. PROGRAMMA 39.2: COÖRDINATIE BELEID- EN GEGEVENSBEHEER ONDERWIJS	23
BIJLAGE.....	24

SITUERING

Op 6 november 2000 deelden minister Marleen Vanderpoorten en minister Dirk Van Mechelen hun beleidsbrief mee 'Wetenschaps- en Technologisch Innovatiebeleid 2000-2001'. Minister Marleen Vanderpoorten heeft tevens haar beleidsbrief 'Onderwijs 2000-2001' toegestuurd, met de vraag deze samen te lezen met de eerste beleidsbrief. Het is immers haar wens voor de instellingen tertiair onderwijs een geïntegreerd beleid te voeren, waarbij de verschillende onderdelen van de missie van deze instellingen zich evenwichtig kunnen ontwikkelen. Verder kreeg de VRWB op 9 november 2000 een vraag om advies van minister Marleen Vanderpoorten en minister Dirk Van Mechelen aangaande de ontwerp-begroting 2001.

Traditiegetrouw brengt de VRWB zijn begrotingsadvies uit in twee fases. In een eerste fase wordt een beknopte analyse van de 'eigenlijke' begroting wetenschapsbeleid (voornamelijk organisatieafdeling 71. Administratie Wetenschap en Innovatie) opgenomen in het voorliggende advies bij de beleidsbrieven 2000-2001. In een tweede fase zal nog in het voorjaar 2001 een meer uitgebreid en diepgaand advies bij de Horizontale Begrotingsprogramma's Wetenschapsbeleid 2000 en 2001 (HBPWB) worden uitgebracht. Hierin zullen de Vlaamse kredieten en hun evolutie tevens worden gekaderd in een federale en internationale context, zal een O&O-prijsdeflator worden toegepast op de kredieten wetenschapsbeleid, enz.

Voorliggend advies bij voormelde beleidsbrieven werd voorbereid op basis van besprekingen in de commissies Wetenschapsbeleid, Technologiebeleid, Begroting en Financiën, en Federale en Internationale Samenwerking, ieder m.b.t. de hoofdstukken die tot hun werkterrein behoren. Van de beleidsbrief 'Onderwijs 2000-2001' werd enkel het hoofdstuk over het tertiair onderwijs besproken. De analyse van de begroting van de commissie Begroting en Financiën (gegeven in deel 2) heeft hierbij als basisdocument gediend.

DEEL 1: ADVIES

1. Algemeen

1.1. De beleidsbrieven 2000-2001 'Wetenschaps- en Technologisch Innovatiebeleid' en 'Onderwijs - luik tertiair onderwijs' snijden belangrijke pijnpunten aan. De ministers hebben blijkbaar de intentie hieraan iets te veranderen. De tekst blijft echter eerder vaag inzake het effectief realiseren van de doelstellingen.

De VRWB stelt dat de regering mag blijven rekenen op zijn volste engagement inzake wetenschaps- en technologisch innovatiebeleid en drukt tevens de wens uit geïnformeerd en geconsulteerd te worden bij verdere beslissingen met betrekking tot bovenvermelde pijnpunten en intenties.

De beleidsbrieven zijn in het algemeen weinig transparant zodat een analyse van de begroting nodig is ter verduidelijking, en meer bepaald om de uitgedrukte doelstellingen te toetsen aan de vertaling in de begroting.

1.2. De VRWB stelt tot zijn tevredenheid vast dat de regering haar voornemen voor een verdere stijging van de middelen voor O&O daadwerkelijk uitvoert.

De 'eigenlijke' begroting wetenschapsbeleid (O.A.71 - administratie Wetenschap en Innovatie) stijgt in 2001 met 1,106 miljard BEF of 6,6% tot 17,838 miljard BEF. Van deze extra middelen zijn evenwel 383 miljoen BEF bestemd voor de versterking van de universitaire basisfinanciering, waardoor deze eigenlijk thuishoren onder programma 33.2 'Universitair Onderwijs'. Dit brengt de toename van de 'eigenlijke' begroting wetenschapsbeleid op +723 miljoen BEF of +4,3%.

Deze stijging is evenwel niet voldoende om de concurrentiepositie van Vlaanderen in stand te houden. De VRWB bepleit een sterkere en aanhoudende inspanning voor de verhoging van de Vlaamse O&O-overheidskredieten, waarbij gestreefd moet worden deze te brengen op het niveau van het gemiddelde van onze belangrijkste handelspartners (volgens eigen berekeningen bedroeg dit in 1998 0,77 % O&O-overheidskredieten/BBP(R), terwijl Vlaanderen in 2000 uitkwam op ongeveer 0,61%; dit betekent een extra inspanning van minimum 8 miljard BEF).

De verdere versterking is o.m. nodig voor de geëigende kanalen (basisfinanciering universiteiten, BOF, FWO, IWT, ...) om de loopbaan van de onderzoeker aantrekkelijker te maken, de slaagkansen voor projecten bij het FWO op een realistisch peil te brengen, ter ondersteuning van technologische innovatie bij bedrijven in Vlaanderen, enz.

1.3. De VRWB stelt zich de vraag wat de bedoeling is van de herschikking van de kredieten voor het gericht onderzoek (voornamelijk het 'oude' programma 71.3 en een aantal kredietlijnen uit programma 71.1) in de nieuw gedefinieerde programma's 71.3 'onderzoek met economische finaliteit' en 71.4 'strategisch en beleidsgericht onderzoek'. Betekent dit dat voor het onderzoek aan de onderzoeksinstellingen IMEC, VITO en VIB de economische finaliteit verdwijnt?

Of is de herschikking eerder beheersmatig bedoeld, waarbij een nieuw op te richten structuur het beheer en de opvolging zou uitvoeren van de actielijnen in programma 71.4, naast het IWT en het FWO?

De VRWB pleit voor het behoud van de economische finaliteit in het beleidskader t.a.v. deze instellingen.

2. Grensverleggend onderzoek op initiatief van de vorser

HERSTEL EVENWICHT

2.1. De versterking van het BOF bedraagt in 2001 circa 724 miljoen BEF. In uitvoering van het besluit betreffende de financiering van het BOF van 8 september 2000 wordt de totale loonkost van de onderzoekers, voorheen in vast dienstverband bij het FWO-Vlaanderen, overgeheveld naar het BOF. In 2001 wordt hiervoor een bedrag van 686,3 miljoen BEF overgedragen vanuit de FWO-kredietlijn.

De VRWB merkt op dat, onder invloed van de regelgeving van de sociale zekerheid en de verzappingsregeling, de netto-winst van deze overhevelingsoperatie iets beperkter is dan voorzien. Er is alleszins nog geen uitvoering gegeven aan de door de vorige regering in het vooruitzicht gestelde verdubbeling van het bedoelde onderzoekskorps. Het is daarom des te meer van het allergrootste belang dat de extra budgettaire ruimte die werd geschapen, dan ook daadwerkelijk voor nieuwe mandaten wordt gebruikt.

De eerstvolgende jaren zal er m.a.w. geen belangrijke reële stijging zijn van het BOF, zoals tijdens de inhaaloperatie 1995-99 wel degelijk jaarlijks het geval was.

2.2. Naar aanleiding van de overheveling van de vaste FWO-mandaten naar het ZAP-kader van de universiteiten, de toekomstige vervanging van deze mandaten en de invulling van de extra ZAP-plaatsen, herhaalt de VRWB nogmaals zijn bezorgdheid om het behoud van het onderzoekspotentieel. De Raad dringt er bij de minister op aan erover te waken dat bij het uittekenen van de procedures, waar de universiteiten zelf de verantwoordelijkheid voor dragen, met deze bezorgdheid rekening gehouden wordt.

2.3. De VRWB stelt zich tenslotte de vraag wat in de beleidsbrief bedoeld wordt met 'In de loop van volgend jaar zal in overleg met de universiteiten worden nagegaan in welke mate het nodig is de rol van de onderzoeksraad in de regelgeving verder te versterken'.

FWO-VLAANDEREN

2.4. Voor het FWO worden voor 2001 230 miljoen BEF extra middelen begroot. Deze gewaardeerde inspanning moet toelaten de in het verleden ingezette versterkingsgolf inzake pre- en postdoctorale onderzoeksmandaten van tijdelijke duur af te ronden en te consolideren. Een gedeelte van de middelen kan gebruikt worden om tevens meer onderzoeksprojecten te financieren.

2.5. De VRWB blijft verder pleiten voor een aparte budgetlijn voor grote apparatuur, gespijsd met extra middelen. Immers, door de tijdens de laatste jaren waargenomen gestage afname van de investeringen voor uitrusting¹, loopt Vlaanderen het gevaar qua infrastructuur een achterstand op te lopen ten opzichte van de rest van Europa. Zonder bijkomende middelen zal de kloof steeds groter worden.

---

¹ In de periode 1991-1995 is meer geïnvesteerd in onderzoeksinfrastructuur dan in de periode 1995-1999.

2.6. Volgens de beleidsbrief moet ook meer aandacht gaan naar interdisciplinair onderzoek. De VRWB beaamt dat het BOF en FWO hiervoor de aangewezen kanalen zijn.

JONGE ONDERZOEKERS

2.7. De VRWB kijkt vol belangstelling uit naar de in de beleidsbrief aangekondigde resultaten van het onderzoek naar een mogelijk tekort aan instroom van jonge onderzoekers aan de Vlaamse universiteiten.

2.8. De beleidsbrief 'Onderwijs' spreekt de intentie uit om de aantrekkelijkheid van de onderzoeksloopbaan te verbeteren en daarmee de concurrentie met het bedrijfsleven en met buitenlandse universiteiten en onderzoeksinstellingen aan te gaan. Verder wordt er overleg aangekondigd tussen de overheid en de academische wereld inzake het uitstippelen van een personeelsbeleid gericht op de verre toekomst (2010-2020).

In zijn advies bij de beleidsnota 2000-2004² stelde de VRWB reeds dat men zich zal moeten beraden over hoe men hersenvlucht kan tegenhouden, hoe we bovendien de Vlaamse onderzoekswereld voldoende aantrekkelijk kunnen maken, ook voor de beste buitenlandse onderzoekers, en alzo de balans tussen immigratie en emigratie t.o.v. de andere EU-partners kunnen bewaren.

De VRWB onderschrijft dan ook dat de overheid en/of de universiteiten zich beraden over een personeelsbeleid dat de aantrekkingskracht van een onderzoeksloopbaan aan de universiteit verhoogt. In de huidige marktsituatie van hoogconjunctuur is, boven op de hersenvlucht naar het buitenland, de concurrentie met een industriële loopbaan bijzonder groot. Hierbij spelen vooral de geringe loopbaanperspectieven als universitair onderzoeker een belangrijke rol. De behoefte aan lange-termijnperspectieven, die stabiliteit en jobzekerheid inhouden, en een betere globale verloning zijn hierbij belangrijke factoren. Dit is een bezorgdheid die uitgedrukt wordt door diegenen die effectief als werkgever functioneren.

2.9. Het verhogen van de werkingsmiddelen en de BOF-middelen van de universiteiten, waardoor het aantal ZAP-plaatsen kan toenemen en zodoende de doorstroming van post-docondozoekers kan verbeteren, wat volgens de beleidsbrief 'Onderwijs' een eerste aanzet vormt tot het verbeteren van de situatie, zal volgens de VRWB slechts een beperkte impact hebben. Zelfs het ZAP-kader heeft in tal van aspecten aan aantrekkelijkheid ingeboet ten opzichte van andere carrièremogelijkheden.

De VRWB merkt verder op dat hersenvlucht een internationaal probleem is, waar ook de federale overheid en de Europese Commissie mee begaan zijn. Afstemming en overleg tussen de verschillende overheden kan daarom nuttig zijn.

---

² VRWB-advies bij de beleidsnota "Onderwijs en Vorming 2000-2004, partim. tertiair onderwijs" en de beleidsnota "Wetenschaps- en Technologiebeleid 2000-2004", VRWB-R/ADV-64, 23 maart 2000

2.10. De VRWB wenst daarnaast de aandacht te vestigen op het feit dat in de voorbije jaren veel geïnvesteerd werd in de 3e geldstroom, zodat veel jonge onderzoekers tijdelijk aan het werk zijn via een kortlopend mandaat. Hun situatie biedt bijzonder onzekere vooruitzichten voor een verdere onderzoekscarrière. Ook voor deze groep zijn betere loopbaanperspectieven en een aan de arbeidsmarkttrends aangepast personeelsbeleid een dwingende noodzaak.

De sterke 3e geldstroom-investeringsgolf, toch zeer vaak in hoogtechnologische sectoren, gekoppeld aan de problematische instroom, leidt tot een zeer discontinu doorstromingspatroon. De door deze middelen, en dankzij grote inspanningen, opgebouwde kunde en kennis zouden wel eens op een zeer abrupte wijze kunnen verloren gaan.

2.11. De VRWB dringt er bij de ministers op aan om zonder uitstel op te treden en de nodige initiatieven te nemen teneinde een tekort aan academische onderzoekers in de toekomst tegen te gaan en daarmee samenhangend de instroom in de β -wetenschappen te verhogen (zie ook aanbeveling 5.1).

Hierbij aansluitend merkt de VRWB op dat de kwaliteit van het hoger onderwijs in Vlaanderen van een zeer hoog niveau is. Maatregelen om de instroom in de β -wetenschappen te verhogen, of om aan te sluiten bij de bepalingen van de Bologna-verklaring, mogen geen toegevingen op het vlak van kwaliteit inhouden.

KWALITEIT ALS HOEKSTEEN VAN HET ACADEMISCH ONDERZOEK

2.12. De beleidsbrief legt terecht de nadruk op een beleid gericht op het verhogen van de kwaliteit van het universitair onderzoek. Kwaliteit is inderdaad de hoeksteen van het academisch onderzoek. De beleidsbrief lijkt echter voor alle onderzoek te streven naar de status van toponderzoek. De VRWB waarschuwt daarom dat een té sterk doorgedreven streven naar betere kwaliteit van het onderzoek niet ten koste mag gaan van de kwaliteit van het universitair onderwijs. De maatregelen zouden dan op lange termijn het tegenovergestelde effect teweegbrengen. Bovendien kan men evenmin van elke beginnende onderzoeker of onderzoeksgroep verwachten dat zij van excellentieniveau zijn, temeer daar dit ontluikende onderzoeksgroepen zou fnuiken. Zij moeten immers nog de kans en de tijd krijgen om tot excellentieniveau uit te groeien.

2.13. De VRWB is verheugd dat de beleidsbrief aandacht besteedt aan de vergelijking van de kwaliteit van het academisch onderzoek op internationaal en Europees niveau. De beleidsbrief 'Onderwijs' benadrukt immers dat een interuniversitair stelsel van kwaliteitsbewaking voor academisch onderzoek slechts een beperkte meerwaarde biedt. Het dient niet zozeer tegen Vlaamse maar tegen internationale standaarden te worden afgezet. De universiteiten dienen dan ook veeleer aan te sluiten bij internationale netwerken of deze te initiëren, met het oog op benchmarking van het onderzoek.

2.14. De VRWB zou inzake evaluatie liever de term 'onderzoekskwaliteit' in plaats van 'onderzoekscapaciteit' benadrukt willen zien.

VERSTERKEN INTERNATIONALE SAMENWERKING

2.15. De beleidsbrief besteedt, net zoals de beleidsnota's 2000-2004, in het algemeen zeer weinig aandacht aan de internationale wetenschappelijke samenwerking, alhoewel de noodzaak om het Vlaams onderzoek te profileren in de Europese Onderzoeksruimte duidelijk naar voor komt. Evenmin komt federale wetenschappelijke samenwerking aan bod. Wel wordt zeer uitgebreid ingegaan op twee kleinere internationale projecten die in 2000 opgestart werden met het oog op de versterking van Vlaamse inbreng in internationale organisaties voor tertiair onderwijs en onderzoek (m.n. UNU/CRIS, het UNESCO Trustfonds), alsook op het Nederlands-Vlaams programma zeewetenschappelijk onderzoek.

2.16. De beleidsbrief stelt expliciet dat het in de eerste plaats de taak van de universiteiten en hogescholen zelf is, om binnen hun decretale autonomie, internationale en bilaterale samenwerking uit te bouwen en in te spelen op initiatieven van andere overheden, onder meer in het kader van ontwikkelingssamenwerking. De overheid heeft als belangrijke taak de nodige basisfinanciering te verschaffen en een regelgevend kader te scheppen. De VRWB wenst evenwel te herinneren aan de aanbevelingen in zijn advies bij de Busquin-nota³ en de commentaar inzake grote infrastructuur⁴. O.m. de Vlaamse onderzoekswereld zou de krachten moeten bundelen om 'de Europese boot' inzake Centres of Excellence niet te missen. Ze moeten eveneens aangezet worden tot meer initiatieven voor deelname aan de EU-Kaderprogramma's. Vlaanderen zou verder aan benchmarking kunnen doen en nagaan wat tot het succes van andere kleine landen binnen de EU-context leidt. Ook moet Vlaanderen erover waken om vanaf het begin bij initiatieven voor grote infrastructuur betrokken te worden. Promotie van de EU-kaderprogramma's en het behartigen van de Vlaamse belangen zouden tenslotte door de administratie op zich kunnen genomen worden. De terzake reeds geleverde inspanningen dienen verder versterkt te worden.

2.17. De beleidsnota 2000-2004 kondigde aan een aantal middelen voor internationale samenwerking naar het BOF over te hevelen. Een deel van deze hervorming werd reeds geconcretiseerd (VIS/COF). Het mechanisme voor bilaterale samenwerking zal pas in 2002 hervormd zijn. De krachtlijnen van dit mechanisme zullen in de eerste helft van 2001 aan de Vlaamse regering ter goedkeuring worden voorgelegd.

Overheveling van de middelen voor internationale samenwerking naar het BOF laat inderdaad grotere autonomie voor de instellingen toe. De VRWB onderschrijft deze grote vrijheid a priori die de universiteiten krijgen, met een a posteriori controle. Eveneens positief is dat door de overheveling de administratieve weg korter en minder gecompliceerd zal zijn. Wel ligt nog niet vast hoe dit beheerd zal worden. Met het oog op een vlotte communicatie is het behoud van een centraal aanspreekpunt gewenst.

De VRWB herhaalt wel zijn eerdere bekommernis dat het regelgevend kader waarbinnen de internationale samenwerking in het BOF vastgelegd zal worden, voldoende garanties moet bieden, opdat b.v. de middelen daadwerkelijk aan internationale samenwerking besteed worden, en dat er medefinanciering is van de buitenlandse partner.

---

³ VRWB-advies bij de mededeling van de Europese Commissie "Naar een Europese Onderzoeksruimte", VRWB-R/ADV-66, 11 mei 2000

⁴ De EU-Conferentie over grote apparatuur - Straatsburg, 18-20 september 2000, commentaar ter voorbereiding van het Vlaams standpunt, VRWB-R/COM-05, 29 juni 2000

De Raad merkt tevens op dat door deze overheveling de verplichting om met andere Vlaamse universiteiten samen te werken, wegvalt. De onderzoeksploegen moeten in de mogelijkheid blijven en gestimuleerd worden om samenwerkingsverbanden met groepen uit andere universiteiten op te zetten. De interuniversitaire samenwerking op Vlaams niveau is immers reeds zeer beperkt en mag zeker niet nog meer verzwakken. De uitwerking ervan zou concrete invulling moeten krijgen binnen het nieuw kader voor bilaterale samenwerking.

Inzake de samenwerking met de prioritaire landen die door de Vlaamse regering zullen worden geselecteerd, wenst de VRWB te herinneren aan zijn eerdere aanbeveling⁵ voor meer initiatieven die wetenschappelijk onderzoek bevorderen met de buurlanden Nederland, Duitsland, Engeland (met Frankrijk bestaat een samenwerkingsprogramma) en met Wallonië. Ook landen als de Verenigde Staten, Canada en Japan zouden zeker moeten behoren tot de prioritaire landen. Zeer veel Vlaamse onderzoekers zijn immers geïnteresseerd in samenwerking met vorsers uit deze landen.

Ten slotte wenst de VRWB in dit kader ook te benadrukken dat de regelgeving en procedures voor de verantwoording a posteriori van de aangewende budgetten dezelfde zouden moeten zijn voor alle onderzoeksprojecten, ongeacht de aangesproken financieringskanalen.

3. Technologisch basisonderzoek

VLAAMSE ONDERZOEKSINSTELLINGEN

3.1. De VRWB vindt het een gunstige evolutie dat het aspect 'beheerovereenkomst' meer gewicht krijgt in de relatie overheid - instellingen. Ook prestatiegebonden financiering, nieuw in het Vlaamse technologiebeleid, vindt de VRWB logisch en verantwoord. Maar het is essentieel dat de overheid aan de onderzoeksinstellingen de autonomie laat om zelf hun onderzoeksstrategie te bepalen, deze verder uit te bouwen en continuïteit te realiseren. Dergelijke prestatiegebonden financiering mag evenmin enkel tot de VITO beperkt blijven, maar wordt best doorgetrokken naar de andere instellingen.

3.2. M.b.t. het Vlaams Instituut voor Biotechnologie (VIB) stelt de beleidsbrief dat dit slechts een beperkt gedeelte vertegenwoordigt van het onderzoek 'in deze domeinen' aan de Vlaamse universiteiten. Het VIB focust zich inderdaad vooral op biotechnologie met betrekking tot de gezondheidszorg en de plantenbiologie. In dit verband wil de VRWB tevens aandacht vragen voor de brede sector van de chemie. Ook de voedingstechnologie komt vandaag zeer weinig aan bod in het Vlaamse technologiebeleid, alhoewel de voedingssector toch een belangrijke economische plaats inneemt in Vlaanderen. Mede in het licht van de regionalisering van landbouw, dringt de VRWB aan op een reflectie over de ambitie van Vlaanderen inzake de organisatie en structurering van het onderzoek inzake landbouw en aanverwante sectoren en voedingstechnologie in het bijzonder.

---

⁵ VRWB-advies bij 'Het Vlaams Wetenschaps-, Technologie- en Innovatiebeleid', beleidsbrief voor het jaar 1999, VRWB-R/ADV-59, 25 maart 1999

GENERISCH BASISONDERZOEK AAN DE UNIVERSITEITEN

3.3. De VRWB vindt het positief dat, in tegenstelling tot het oude STWW, het nieuwe programma tot ondersteuning van het generisch basisonderzoek aan de Vlaamse universiteiten (GBOU) horizontaal is en open staat voor alle domeinen. De projecten moeten voldoende economische en/of maatschappelijke finaliteit hebben. Op die manier wordt een opening gecreëerd voor nieuwe technologieën, en is het programma zeer geschikt om multidisciplinaire generische onderzoeksprojecten tot ontplooiing te laten komen.

3.4. Noch IMEC, noch VITO kunnen het voortouw nemen voor GBOU-projecten, maar daar waar STWW helemaal niet in financiering voorzorg voor de onderzoeksinstellingen, mag nu 15% van alle middelen samen naar de onderzoeksinstellingen (VITO, IMEC, ITG), exclusief VIB, gaan. De eventuele aanvragers vanuit het VIB moeten hun dossier via de universiteiten indienen, hetgeen inhoudt dat hun deelname niet onder deze budgettaire limitering valt. De VRWB is principieel voorstander van een open toegang, maar er moet wel een differentiatie van financieringsmechanismen worden voorzien met voorwaarden voor een additionele financiering, zodat dubbelfinanciering wordt vermeden.

HOBU-FONDS

3.5. Uit een evaluatie door het IWT blijkt dat het HOBU-fonds globaal zeer goed functioneert en succesvol is. Het HOBU-fonds is nuttig voor de hogescholen zelf, maar het grootste succes zit in de technologieverspreiding naar de KMO's, waar het HOBU-fonds een grote populatie bereikt (500 KMO's). Daarom pleit de VRWB ervoor het HOBU-fonds in eerste orde te richten op de technologische component. Uitbreiden naar nieuwe initiatieven zou kunnen, maar met behoud van economische finaliteit of diffusie naar bedrijven.

HOGESCHOLEN

3.6. De VRWB onderschrijft het belang van een verruiming naar de andere activiteitsdomeinen en -sectoren van hogescholen opdat zij hun opdracht inzake toegepast onderzoek en maatschappelijke dienstverlening ook kunnen waarmaken, mits de aangepaste instrumenten en de nodige financiering, ofwel via het bestaande maar uitgebreide HOBU-fonds, of anderszins.

4. Technologische innovatie in Vlaamse bedrijven

UITBOUW TECHNOLOGISCHE EXCELLENTIEPOLEN IN VLAANDEREN

4.1. De VRWB vindt het vormen van netwerken als principe lovenswaardig, en Vlaanderen kan op dat vlak zeker een inhaalbeweging gebruiken. De Raad ziet evenwel niet meteen een verschil tussen het top-down sectorieel ondersteunen van innovatie via impulsprogramma's zoals voorheen, en het top-down ondersteunen van een technologische sector zoals logistiek, beeld- en spraaktechnologie, lucht- en ruimtevaart, ... via het beleid m.b.t. de excellentiepolen.

4.2. Voor de VRWB zijn ad-hocinitiatieven voor bepaalde domeinen wel mogelijk. De middelen zijn immers niet onbeperkt en er kunnen bepaalde domeinen zijn waarvoor de overheid een stimulans nodig acht. Dit vereist weliswaar een duidelijke visie, van waaruit een portfolio van strategische domeinen kan worden opgesteld, op basis waarvan achteraf keuzes dienen te worden gemaakt.

Het is voor de VRWB niet duidelijk vanuit welke visie de keuzes voor de in de beleidsbrief voorgestelde nieuwe initiatieven (logistiek, teledetectie, beeld- en spraak, lucht- en ruimtevaart) werden gemaakt.

4.3. In de beleidsbrief wordt de relatie tussen de kwaliteit van het academisch onderzoek en de technologische innovatie onvoldoende belicht. Deze zou ook moeten aangeven wat de meerwaarde is van kwalitatief hoogstaand wetenschappelijk onderzoek voor het stimuleren van technologische innovatie en op welke wijzen er een kennistransfer van het academisch onderzoek richting bedrijfsleven en andere instellingen, en vice versa, zou kunnen plaatsvinden.

NIEUWE KMO-PROGRAMMA

4.4. De Vlaamse regering keurde op 15 december 2000 een belangrijk programma goed tot stimulering van technologische innovatie bij KMO's. Uit een MERIT-evaluatie bleek immers dat de bestaande opeenstapeling van kleine acties en programma's, elk met eigen procedures en soms complexe indieningsvoorwaarden, amper bekend waren bij de KMO's zelf. Het nieuwe KMO-programma moet dit geheel beter stroomlijnen en aantrekkelijker maken. Een belangrijke vereenvoudiging van de administratieve procedures en een snelle behandeling van de steunaanvragen zijn hierbij het motto. Het programma richt zich prioritair naar de 'traditionele' KMO's. Twee subsidieerbare projecttypes zijn voorzien: KMO-Innovatiestudies en KMO-Innovatieprojecten. Het subsidieerbaar innovatietraject wordt verruimd t.o.v. wat gangbaar was in het verleden. Zo kunnen voortaan ook geïntegreerde rand-technologische aspecten aan bod komen in de gesubsidieerde projectkosten (intellectuele eigendom, marktverkenningen, specifieke opleidingen, normeringen en reglementeringen, enz.). Het IWT wordt belast met het beheer van het programma als enig Vlaams loket voor technologische innovatiestimulering.

Volgens de VRWB moet het dwingend objectief zijn dat het KMO-bereik minstens verdubbelt t.o.v. het bereik in de verschillende voorafgaande programma's samen.

4.5. De VRWB onderschrijft deze herijking, maar uit zijn bezorgdheid over het feit dat de actoren op het terrein niet voldoende werden betrokken bij het uitwerken van het voormelde nieuwe KMO-programma. De VRWB dringt er daarom op aan dat er bij de nadere precisering van het programma voldoende interactie moet zijn met zowel KMO's als intermediairen.

4.6. De VRWB onderschrijft het één-loketprincipe, waarbij er geen vaste enveloppe meer beschikbaar is voor intermediairen voor mini-KMO-projecten, maar waarbij iedereen moet gaan werven bij het IWT. Op die manier krijgen de intermediairen bij de selectie de steun van een tweede partner, met name het IWT. De VRWB vindt het wel belangrijk dat inhoudelijk de intermediairen (onder meer Technologische Adviseerdiensten (TAD's) en de clusters) toch nog contacten kunnen leggen en de bedrijven adviseren en begeleiden bij het indienen van projecten. Hun rol moet immers niet louter administratief zijn, want dit zou een onderbenutting zijn van hun inmiddels opgebouwde competentie terzake.

5. Wetenschapsvoorlichting: het maatschappelijk draagvlak van het wetenschaps- en technologiebeleid versterken

5.1. De VRWB onderschrijft de acties inzake wetenschapsvoorlichting en is in het bijzonder geïnteresseerd in het overlegplatform dat in het leven zal geroepen worden. Dit platform zou de overheid, werkgeversorganisaties en de onderwijswereld bij elkaar brengen met als doelstellingen: (1) het verbeteren van het imago van de wetenschappen en het verhogen van de aantrekkelijkheid van de wetenschappelijke en technische beroepen, (2) het vergroten van de in-, uit- en doorstroom in de exacte en toegepaste wetenschappen en (3) het stimuleren van meisjes voor de wetenschappelijke richtingen.

Het zou zeer nuttig zijn alle sociale partners te betrekken, dus naast de werkgevers- ook de werknemersorganisaties. Hiervoor kan verwezen worden naar samenwerking in de voorbije jaren bij acties omtrent herwaardering van technologische beroepen en - onderwijs, en omtrent optimalisering van studie- en beroepskeuze. Verder raadt de VRWB aan bij dit platform van bij de aanvang ook de media te betrekken, omdat dit hun verdere belangstelling kan verzekeren. Het op te richten platform zou bij het ontwikkelen van acties inzake wetenschapsvoorlichting de resultaten van buitenlandse (b.v. Nederlandse) campagnes in oenschouw kunnen nemen.

6. Collectieve elektronische infrastructuur

UITBOUWEN VAN DE BIBLIOTHEKEN VAN DE VLAAMSE UNIVERSITEITEN, HOGESCHOLEN EN WETENSCHAPPELIJKE INSTELLINGEN TOT ELEKTRONISCHE DOCUMENTATIECENTRA

6.1. Eind 1999 besliste de Vlaamse regering tot de aankoop van een aantal bibliografische bestanden in elektronische vorm, zoals de 'Web of Science'. In 2001 zal worden overgegaan tot de aankoop van bijkomende bibliografische bestanden en van een aantal wetenschappelijke tijdschriften.

De VRWB vindt dit een waardevol initiatief, maar merkt tegelijk op dat dit niet mag leiden tot een systematische vervanging van de klassieke informatiebronnen door hun elektronische versie. Beide bronnen zijn complementair. De elektronische bibliografische bestanden en tijdschriften laten toe gericht en vlug de nodige informatie te vergaren. Ze laten evenwel onvoldoende toe oude informatie te raadplegen, en zijn niet onbepikt in de tijd raadpleegbaar (b.v. omwille van compatibiliteit). De klassieke tijdschriften hebben het bijkomend voordeel dat 'browsing' vaak leidt tot de bijzonder interessante zogenaamde ongestelde vragen.

Eens het initiatief op kruissnelheid is, zullen de middelen worden overgedragen aan de instellingen die dan zelf moeten instaan voor het beheer van de abonnementen. Dit wordt door de VRWB onderschreven. De Raad merkt wel op dat omwille van deze 'decentralisatie' er tussen de universiteiten onderling zal moeten overlegd worden inzake de licenties. Hierbij is de aanpak bij het 'Web of science' een uitstekend voorbeeld. Ook zou de toegang moeten kunnen uitgebreid worden naar andere organisaties, zoals het FWO.

DEEL 2: ANALYSE BEGROTING WETENSCHAPSBELEID 2001

1. Inleiding

De 'eigenlijke' begroting wetenschapsbeleid groepeerde de kredieten van alle basisallocaties onder organisatieafdeling 71. 'Administratie Wetenschap en Innovatie' van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap. In de begroting 2001 wordt organisatieafdeling 71, conform de beleidsnota wetenschaps- en technologiebeleid 2000-2004, herschikt van 3 naar 4 begrotingsprogramma's, met name:

71.1. Algemeen Wetenschapsbeleid (vroeger: idem)

71.2. Wetenschappelijk onderzoek op initiatief van de vorser (vroeger: Wetenschapsbeleid: academisch onderzoek)

71.3. Wetenschappelijk onderzoek met economische finaliteit (vroeger: Wetenschapsbeleid: onderzoek met economische finaliteit)

71.4. Strategisch en beleidsgericht onderzoek (nieuw programma)

Het nieuwe programma 71.4 bevat basisallocaties die uit de 3 andere begrotingsprogramma's, en voornamelijk uit 71.1 en 71.3, werden overgeheveld. Daarnaast zijn er ook nog een aantal verschuivingen van basisallocaties tussen de reeds bestaande begrotingsprogramma's 71.1, 71.2 en 71.3.

Naast de 'eigenlijke' begroting wetenschapsbeleid bevat de administratieve uitgavenbegroting nog een groot aantal basisallocaties waarvan de kredieten geheel of gedeeltelijk bestemd zijn voor wetenschapsbeleid, en die worden gemerkt met een 'W'. Deze 'W'-kredieten worden gegroepeerd in het Horizontaal Begrotingsprogramma Wetenschapsbeleid (HBPWB). De opmaak van het HBPWB 2001 is momenteel nog niet afgerond.

Voorliggende analyse beperkt zich in eerste instantie dan ook tot de 'eigenlijke' kredieten wetenschapsbeleid, die in 2000 goed waren voor 38% van het HBPWB-budget. Verder, vermits nog eens ruim 50% (in 2000: 52%) van de budgettaire omvang van het HBPWB wordt uitgemaakt door de toelagen aan de universiteiten (werkingsuitkeringen en andere toelagen), wordt in deze eerste begrotingsanalyse ook programma 33.2 'Universitair onderwijs' betrokken.

Tot slot volgt een overzicht van de evolutie van één basisallocatie uit programma 39.2 van het departement Onderwijs, met name 'Subsidies i.v.m. nieuwe onderwijsmedia', waar vanaf 2001 de kredieten voor het PC/KD-programma worden ondergebracht.

Voor de analyse wordt gebruik gemaakt van volgende documenten:

- * Ontwerp van Decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2001
- * Toelichtingen bij de middelen- en de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2001
- * VRWB-Begrotingsanalyses van de voorgaande jaren
- * Decreet houdende aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2000
- * Toelichtingen bij de aanpassing van de middelen- en de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2000

2. De 'eigenlijke' begroting wetenschapsbeleid

2.1. Programma 71.1. Algemeen wetenschapsbeleid

Tabel 2.1 geeft een overzicht van de basisallocaties in het activiteitenprogramma voor het algemeen wetenschapsbeleid en hun evolutie in de tijd. Opgenomen werden in voorkomend geval de niet-gesplitste kredieten (NGK), de gesplitste vastleggingskredieten (GVK) en de variabele kredieten (VRK), zoals vermeld in de begroting. Voor de opmaak van de tabellen wordt de begrotingsstructuur van 2001 gebruikt.

Tabel 2.1: Algemeen wetenschapsbeleid

	in miljoen BEF						absoluut verschil			proc. verschil (%)			
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	00-01	99-01	95-01	00-01	99-01	95-01
Conceptie, voorbereiding en uitvoering van wetenschappelijke acties (GVK)	36,90	54,30	46,40	56,40	50,00	95,00	25,00	-70,00	-25,00	-11,90	-73,68	-50,00	-32,25
Allerhande communicatie-initiatieven m.b.t. wetenschap, technologie en innovatie (NGK)							10,00						
Popularisering van wetenschap en technologie (GVK)	24,10	84,10	83,90	95,90	97,70	121,40	146,40	25,00	48,70	122,30	20,59	49,85	507,47
Allerhande uitgaven m.b.t. de communicatiecampagne 'Durf Innoveren' (GVK)				70,00	70,00	25,00	0,00						
Allerhande subsidies m.b.t. bekendmaking wetenschapsbeleid en wet. onderzoek (GVK)					24,00	19,00	19,00	0,00	-5,00	19,00	0,00	-20,83	
Onderzoek o.l.v. de Vlaamse minister voor Wet. en Techn. (GVK)		87,00	32,00	0,00	29,30	14,00	14,00	0,00	-15,30	14,00	0,00	-52,22	
Subsidie Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten (NGK)	14,40	14,60	14,60	14,60	29,00	29,30	29,60	0,30	0,60	15,20	1,02	2,07	105,56
Dotatie VRWB (NGK)	5,20	5,20	8,48	4,88	9,70	9,80	9,90	0,10	0,20	4,70	1,02	2,06	90,38
Subsidie IWETO (NGK)	5,30	5,40	5,50	5,50	8,10	8,20	8,30	0,10	0,20	3,00	1,22	2,47	56,60
Uitgaven m.b.t. de inventarisatie en valorisatie van het wet. en technologisch onderzoek - VIA (VRK) (pro memoria)		8,50	8,50	4,80	4,80	4,80	0,00	-4,80	-4,80	0,00	-100,00	-100,00	
Eénmalige uitgaven in het kader van de deelname van Vlaanderen aan de Wereldtentoonstelling Hannover 2000 "Mens, Natuur en Techniek" (NGK) (pro memoria)					100,00	35,00	0,00	-35,00	-100,00	0,00	-100,00	-100,00	
Subsidies Stichting FTI (NGK)	27,00	31,00	31,00	51,00	86,00	86,00	86,00	0,00	0,00	59,00	0,00	0,00	218,52
Subsidie STV (NGK)	59,30	64,20	71,00	74,00	76,50	77,30	78,40	1,10	1,90	19,10	1,42	2,48	32,22
Vlaams Elektronisch Netwerk (NGK)							100,00	100,00	100,00	100,00			
Totaal	172,20	185,30	180,36	377,06	585,10	524,80	526,60	1,80	-58,50	354,40	0,34	-10,00	205,80

De kredieten voor het gheredefinieerde programma 'algemeen wetenschapsbeleid' blijven in 2001 ongeveer op hetzelfde niveau als in 2000, en bedragen 527 miljoen BEF. Vergelijken we dit totaal met het 'oude' programma 71.1 (zie tabel A.1 in bijlage), stellen we een vermindering van de kredieten vast met ongeveer 1 miljard BEF, afkomstig van voornamelijk het PC/KD-programma (600 miljoen BEF in 2000), het programma internationale wetenschappelijke samenwerking (206 miljoen BEF in 2000) en het programma beleidsgericht onderzoek (237 miljoen BEF in 2000). Al deze kredietlijnen worden in 2001 overgeheveld naar andere programma's (zie verder).

De middelen voor de conceptie, voorbereiding en uitvoering van wetenschappelijke acties (B.A. 12.01) dalen van 95 miljoen BEF in 2000 naar 25 miljoen BEF in 2001. Deze 25 miljoen BEF is bestemd voor de doorlichting van IMEC, FWO en andere. In de

memorie van toelichting is tevens sprake van een budget van 10 miljoen BEF voor de evaluatie van de werking en taakvervulling van de VRWB en de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten. Het is evenwel niet duidelijk of deze 10 miljoen BEF deel uitmaakt van de eerstgenoemde 25 miljoen BEF, of afkomstig zijn van een andere kredietlijn. Voor de communicatie-initiatieven van de AWI (incl. website, publicaties, mediaruimte, communicatiecampagnes, Speurgids, ...) wordt 10 miljoen BEF uit B.A. 12.01 overgeheveld naar de nieuwe basisallocatie 'allerhande communicatie-initiatieven m.b.t. wetenschap, technologie en innovatie'.

De kredietlijn 'uitgaven tot bekendmaking van het wetenschapsbeleid en het wetenschappelijk onderzoek' krijgt een nieuwe benaming 'popularisering van wetenschap en technologie' en stijgt met 25 miljoen BEF tot 146 miljoen BEF. Deze extra 25 miljoen BEF worden overgeheveld vanuit de budgetlijn voor de communicatiecampagne 'Durf Innoveren'. Het is de bedoeling in 2001 een globaal actieplan Wetenschapsinformatie én Innovatie voor te stellen. Intussen heeft de Vlaamse regering op 15 december 2000 het licht op groen gezet voor een uitvoerige mediacampagne rond technologische innovatie. De voorgaande campagne 'Durf Innoveren' 1997-1999 hanteerde als belangrijkste medium de 'Durfkrant'. Hoewel uit een evaluatie bleek dat deze campagne succesvol was, bleef het bereik en de frequentie relatief beperkt. In de voortzetting van de communicatiecampagne, die aansluit bij het in september goedgekeurde actieplan 'Wetenschapsinformatie 2000', wordt voor het medium regionale televisie geopteerd. In een eerste fase wordt gekozen voor korte reportages van ongeveer 7 minuten, die tweewekelijks worden uitgezonden, met uitzondering van de zomermaanden juli en augustus. Na een eerste reeks van vijf programma's zal een tussentijdse evaluatie worden gemaakt. Per programma bedraagt de kostprijs 2 miljoen BEF. In een totaal wordt een budget van 40 miljoen BEF uitgetrokken.

Verder wordt onder programma 71.1 ook een nieuwe basisallocatie genoteerd, met name 'Vlaams Elektronisch Netwerk'. Op deze kredietlijn wordt 100 miljoen BEF uitgetrokken voor de verdere uitbouw van het elektronisch onderzoeksnetwerk in Vlaanderen. De universiteiten zijn reeds aangesloten op het federale netwerk BELNET. In 2001 zullen de hogescholen eveneens worden aangesloten. Tevens zal onderzocht worden of in een latere fase ook bedrijven toegang kunnen krijgen. Dit netwerk zal een permanent aandachtspunt blijven van de regering.

Ten slotte worden onder het 'algemeen wetenschapsbeleid' opnieuw de subsidies bestemd voor de Stichting FTI (86 miljoen BEF) en voor STV (78 miljoen BEF) gecatalogeerd.

2.2. Programma 71.2. Wetenschappelijk onderzoek op initiatief van de vorser

In tabel 2.2 worden de kredieten samengebracht die bestemd zijn voor het onderzoek op initiatief van de vorser.

De kredieten voor dit programma stijgen in 2001 met 688 miljoen BEF of circa +10% t.o.v. 2000. Meer dan de helft hiervan is bestemd voor de versterking van de basisfinanciering van de universiteiten, en meer bepaald voor het op te richten Universitair Herstructureringsfonds (ook rationalisatiefonds genoemd). In 2001 wordt hiervoor 383 miljoen BEF uitgetrokken. Er dient opgemerkt dat deze middelen eigenlijk thuishoren onder programma 33.2 'Universitair Onderwijs' en ten onrechte

worden gecatalogeerd bij het wetenschappelijk onderzoek op initiatief van de vorser, wat de eigenlijke stijging van de kredieten van programma 71.2 op 305 miljoen BEF brengt of circa +4,6%.

Tabel 2.2: Wetenschappelijk onderzoek op initiatief van de vorser

	in miljoen BEF							absol. verschil			proc. verschil (%)		
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	00-01	99-01	95-01	00-01	99-01	95-01
Internationale wetenschappelijke samenwerking (GVK)	173,90	253,60	257,00	298,10	455,90	206,00	193,00	-13,00	-262,90	19,10	-6,31	-57,67	10,98
Versterking basisfinanciering universiteiten (Universitair Herstructureringsfonds) (NGK)							383,00	383,00	383,00	383,00			
Progr. soc. wet. en cultuur- en gedragswet. (beleidsgericht luik)		90,00						0,00	0,00	0,00			
Bijzonder Onderzoeksfonds (NGK)	853,00	1172,20	1431,80	1690,20	1975,70	2640,30	3364,20	723,90	1388,50	2511,20	27,42	70,28	294,40
Subsidie FWO-Vlaanderen (NGK)	2315,70	2820,40	3093,50	3362,70	3669,30	3669,70	3262,80	-406,90	-406,50	947,10	-11,00	-11,00	40,90
Subsidie Born-Bunae (NGK)	7,30	7,40	6,00	6,10	6,00	6,00	6,00	0,00	0,00	-1,30	0,00	0,00	-17,80
Beurzen Belgisch Historisch Instituut Rome en de Franse School te Athene	1,80	1,80	1,80	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-1,80			-100,00
Subsidie Interuniversitair College Managementwetenschappen (NGK)	9,30	9,30	8,10	8,10	15,00	15,00	15,00	0,00	0,00	5,70	0,00	0,00	61,29
Matching Funds British Council - Nederlandse NWO	1,50	1,50	1,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-1,50			-100,00
Aankoop van primaire en secundaire elektronische bestanden en van andere elektronische uitrusting voor de uitbouw van de bibliotheken van de tertiair onderwijsinstellingen en van IMEC en VITO (NGK)					80,00	80,80	82,00	1,20	2,00	82,00	1,49	2,50	
Totaal	3362,50	4356,20	4799,70	5365,20	6201,90	6617,80	7306,00	688,20	1104,10	18943,50	10,40	17,80	117,28

De oprichting van het Universitair Herstructureringsfonds resulteert uit de principiële beslissing van de Vlaamse regering van 17 juli 2000, waarbij de krachtlijnen voor een herziening van de financiering van de universiteiten werden vastgelegd. Tijdens een overgangperiode 2001-2004 zal de betoelaging van elke universiteit gebeuren op forfaitaire basis, waarbij de werkingsuitkeringen worden losgekoppeld van het aantal studenten en verder structureel worden verhoogd. De universiteiten worden aangemoedigd om in deze periode hun onderwijsaanbod te optimaliseren en onderlinge afspraken te maken over taakverdeling en intensievere samenwerking. Tegelijk worden financiële stimuli voorzien om het universitair aanbod beter af te stemmen op de noden van de kennismaatschappij: doorgedreven gebruik van informatie- en communicatietechnologieën, onderwijs gericht op arbeidsactiviteiten, e.d. Hiertoe zullen convenanten worden afgesloten. Deze bijkomende middelen moeten eveneens toelaten om het universitair onderzoek te versterken (bijkomende AP-kaderplaatsen, meer werkingsmiddelen). Het Universitair Herstructureringsfonds zal gespijsd worden door een voorafname op de werkingstoelagen van de universiteiten (jaarlijks cumulatief 250 miljoen BEF), aangevuld met jaarlijks een zelfde bedrag van de Vlaamse Gemeenschap, volgens onderstaand schema:

Schema voor de voeding van het universitaire herstructureringsfonds				
(in miljoen BEF)				
	2001	2002	2003	2004
Voorafname (1,25% van werkingstoelagen)	250	500	750	1000
Bijkomende inbreng Vl. Gem.	250	500	750	1000
TOTAAL	500	1000	1500	2000

De middelen van dit herstructureringsfonds zullen worden aangewend enerzijds voor het doorvoeren van een aantal correcties van anomalieën uit het universitair financieringsmechanisme, en anderzijds voor het afsluiten van voormelde convenanten met het oog op optimalisatie. In totaal zijn 3,778 miljard BEF van de totale 5 miljard BEF voor de periode 2001-2004 bestemd voor het doorvoeren van correcties, over de verschillende universiteiten verdeeld als volgt:

Universiteit	Toegekend voor correcties voor de periode 2001-2004 (in miljoen BEF)	Voorafname (1,25%) werkingstoelagen over de periode 2001-2004 (in miljoen BEF)	Bijkomende inbreng Vlaamse Gemeenschap (= deel van de 2500 miljoen BEF dat gebruikt wordt voor correcties) (in miljoen BEF)
RUG	1627,0	747,5	879,5
K.U.Leuven	1214,8	952,5	262,3
VUB	376,5	332,5	44,0
UIA	140,0	140,0	0,0
RUCA	110,0	110,0	0,0
UFSIA	181,2	107,5	73,7
LUC	98,7	87,5	11,2
KUB	29,5	22,5	7,0
Totaal	3777,7	2500,0	1277,7

Volgens eerder vermeld schema voor de voeding van het universitaire herstructureringsfonds, worden er in 2001 250 miljoen BEF extra middelen door de Vlaamse overheid beschikbaar gesteld. Nog volgens de beslissing van de Vlaamse regering van 17 juli 2000 zijn er van de totale pot van 500 miljoen BEF in 2001 slechts 54 miljoen BEF gereserveerd voor het afsluiten van convenanten. Het overgrote deel, met name 346 miljoen BEF, gaat in 2001 naar correcties, 100 miljoen BEF gaat naar bijkomende investeringen (ook dit bedrag wordt cumulatief jaarlijks hiervoor gemerkt). De beslissing van de Vlaamse regering voorziet ook in een terugvalpositie, mocht het fonds nog niet operationeel zijn of mocht geen enkele instelling er in slagen convenanten af te sluiten. In dit geval worden de niet aangewende middelen binnen de globale begroting Wetenschaps- en Technologiebeleid, gebruikt voor de financiering van 'onderzoek en ontwikkeling buiten de academische sector'.

Naast de 250 miljoen BEF van de Vlaamse overheid voor de voeding van het herstructureringsfonds, blijft er op deze nieuwe basisallocatie 'Versterking basisfinanciering universiteiten' nog 133 miljoen BEF beschikbaar. De toelichting bij de begroting 2001 geeft hierover geen verdere informatie. Uit de beslissing van de Vlaamse regering van 17 juli 2000, leiden we af dat de begrote 383 miljoen BEF exact overeenstemt met de som van 250 miljoen BEF voor het herstructureringsfonds, 103,2 miljoen BEF ter compensatie van het plots éénmalig verlies van de K.U.Leuven (voor het LUC wordt een analoge situatie gecompenseerd vanaf 2002), 30 miljoen BEF voor de versterking van het Instituut voor Ontwikkelingsbeleid en -Beheer (IOB) binnen de Universiteit Antwerpen en het Instituut voor Europese Studies (IES) binnen de rechtsfaculteit van de VUB.

De herkomst van het compensatiebedrag van 103,2 miljoen BEF voor de K.U. Leuven in 2001 luidt als volgt. In de begroting 2001 werden de toelagen per instelling berekend volgens de geldende decretale regels. Daarin kende de K.U. Leuven een plotse terugval door een wisseling van opleiding (voedingsleer vervangen door biomedische wetenschappen) waarin de subsidiëring voor een eerste kandidatuur wegvalt gedurende één jaar, met name 2001. Men vond het ongepast om deze éénmalige terugval op te nemen in de structurele regeling. Vandaar dat dit wordt gecompenseerd door een jaarlijkse meeruitgave van 103,2 miljoen BEF over de periode 2001-2004, en dus 412,8 miljoen BEF in totaal. Een analoge situatie doet zich voor in het LUC, waar een compensatie zal gebeuren voor een jaarlijks bedrag van 19,5 miljoen BEF, doch slechts vanaf 2002, wat resulteert in een totale meeruitgave van 58,5 miljoen BEF over de periode 2001-2004.

Nog volgens dezelfde beslissing van de Vlaamse regering van 17 juli 2000, wordt een decretaal initiatief voorbereid om het Instituut voor Ontwikkelingsbeleid en -Beheer (IOB) binnen de Universiteit Antwerpen, en het Instituut voor Europese Studies (IES) binnen de VUB, te erkennen als excellentiecentra inzake voortgezet academisch onderwijs, onderzoek en dienstverlening. In uitvoering hiervan zal met de UA respectievelijk de VUB een beheersovereenkomst worden afgesloten. Tevens wordt voorgesteld in de periode 2001-2004 de toelage voor het IOB (52 miljoen BEF in 2000) jaarlijks met 5 miljoen BEF te verhogen, en voor het IES een toelage te voorzien startend met 25 miljoen BEF in 2001 tot maximaal 45 miljoen BEF in 2004. Dit betekent voor het begrotingsjaar 2001 inderdaad een meeruitgave van 30 miljoen BEF, bijkomend en los van het universitair herstructureringsfonds.

Daarnaast zijn er binnen het programma 71.2 een aantal belangrijke wijzigingen. Daar waar tot vorig jaar de drie kredietlijnen BOF, FWO en IWT-specialisatiebeurzen de hoofdbrok vormden (zie tabel A.2 in bijlage), werden deze laatste (690 miljoen BEF) vanaf 2001 overgeheveld naar het nieuwe programma 71.4. strategisch en beleidsgericht onderzoek. De argumentatie hiervoor is dat, bij de selectie van de IWT-specialisatiebeurzen, het criterium van de toepasbaarheid van het onderzoek, weliswaar in laatste orde, een rol speelt.

Verder werd de sterk gereduceerde kredietlijn 'internationale wetenschappelijke samenwerking' overgeheveld uit programma 71.1. Bij de initiële begroting 2000 was hiervoor nog 335 miljoen BEF voorzien. Bij de aanpassing van de begroting 2000 werden de middelen hiervan, bestemd voor de actie ter stimulering van de deelname aan EU-onderzoeksprogramma's, geïntegreerd in het Bijzonder Onderzoeksfonds, weliswaar met behoud van hun bestemming, en resteerde er nog 206 miljoen BEF. De begroting 2001 voorziet 193 miljoen BEF. Bijna drie kwart van deze resterende kredieten is bestemd voor het onderzoeksprogramma Bilaterale Wetenschappelijke en Technologische Samenwerking (BWTS) met de prioritaire partnerlanden (Chili, China, Hongarije, Polen, Roemenië en Zuid-Afrika). Volgens de beleidsbrief 2000-2001 zou de in de beleidsnota 2000-2004 aangekondigde hervorming van het BWTS-programma nog worden doorgevoerd in de loop van 2001. De middelen zouden worden overgeheveld naar het BOF, evenwel met behoud van hun specifieke bestemming. Inmiddels besliste de Vlaamse regering op 8 december 2000, bij de goedkeuring van de geselecteerde BWTS-projecten van de oproep 2000 voor een bedrag van 143 miljoen BEF, meteen een zesde oproep te lanceren in januari 2001, volgens dezelfde modaliteiten, met dezelfde partnerlanden, en eveneens voor een budget van 143 miljoen BEF. Nog volgens de beslissing van de Vlaamse regering zal het mechanisme voor de bilaterale samenwerking grondig worden hervormd vanaf 2002, waarbij de rol

van de universiteiten zal worden versterkt en waarbij zal gestreefd worden naar een structurele en langlopende samenwerking met instellingen in een beperkt aantal prioritaire landen. De krachtlijnen van dit nieuw mechanisme zullen in de loop van de eerste helft van 2001 aan de Vlaamse regering ter goedkeuring worden voorgelegd.

De versterking van het BOF bedraagt in 2001 circa 724 miljoen BEF. In uitvoering van het besluit betreffende de financiering van het BOF van 8 september 2000 wordt de totale loonkost van de onderzoekers voorheen in vast dienstverband bij het FWO-Vlaanderen, overgeheveld naar het BOF. In 2001 wordt een bedrag van 686,3 miljoen BEF overgedragen vanuit de FWO-kredietlijn. Bij de begrotingscontrole 2000 werd al een bedrag van 32,7 miljoen BEF overgedragen vanuit de FWO-kredietlijn, alsook 140 miljoen BEF van de VIS/COF-actie, naar het BOF.

In 2001 zal de BOF-verdeelsleutel worden aangepast, met een grotere rol voor academische performantie-indicatoren.

De subsidie voor het FWO-Vlaanderen daalt met 407 miljoen BEF tot 3263 miljoen BEF in 2001. Deze daling is het resultaat van drie bewegingen:

- zoals hoger vermeld wordt 686 miljoen BEF overgeheveld en geïntegreerd in het BOF;
- deze overdracht wordt deels gecompenseerd door extra middelen voor een bedrag van 230 miljoen BEF, die het FWO moeten toelaten de in het verleden ingezette versterkingsgolf inzake pre- en postdoctorale onderzoeksmandaten van tijdelijke duur af te ronden en te consolideren. Een gedeelte van de middelen kan worden gebruikt om meer projecten te financieren.
- de resterende bijkomende middelen ter waarde van 49 miljoen BEF zijn het gevolg van de indexering van de FWO-middelen conform het universitaire decreet.

Tot slot wordt de basisallocatie 'Aankoop van primaire en secundaire bestanden ...' overgeheveld vanuit programma 71.1. De middelen zijn bestemd voor de aankoop van bibliografische bestanden en tijdschriften onder elektronische vorm voor de Vlaamse universiteiten, hogescholen en onderzoeksinstituten. Opgemerkt wordt dat deze middelen bestemd zijn voor de ondersteuning van het wetenschappelijk onderzoek, en in die zin vergelijkbaar zijn met de middelen voor het Vlaams Elektronisch Netwerk en als dusdanig thuishoren in programma 71.1.

2.3. Programma 71.3. Wetenschappelijk onderzoek met economische finaliteit

Voor het overzicht van de begrotingsgegevens m.b.t. het wetenschapsbeleid met economische finaliteit doen we een beroep op tabel 2.3. Hierin worden enkel de cijfers voor de beleidskredieten (volgens de SERV-definitie) opgenomen, in voorkomend geval de niet-gesplitste kredieten, de gesplitste vastleggingskredieten en de vastleggingsmachtigingen.

Vastleggingsmachtigingen zijn inderdaad beleidskredieten en kunnen gelijkgesteld worden met verbintenissen die de regering op grond van de begroting kan aangaan in het betrokken begrotingsjaar; de kredieten kunnen wel over meerdere jaren worden uitgegeven. Dotaties zijn jaarlijks en zijn bedoeld om engagementen van zowel het lopende jaar als van voorgaande jaren te honoreren.

Tabel 2.3: Wetenschappelijk onderzoek met economische finaliteit

	in miljoen BEF							absol. verschil			proc. verschil (%)		
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	00-01	99-01	95-01	00-01	99-01	95-01
Technopolis: <i>allerhande uitgaven (pro memorie)</i>			5,00	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00			
Technopolis: <i>subsidies (pro memorie)</i>			45,00	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00			
Technopolis: <i>kapitaalsinbreng (pro memorie)</i>				250,00	0,00			0,00	0,00	0,00			
Subsidie aan de universitaire <i>interfaciediensten (NGK)</i>				50,00	50,70	51,20	52,00	0,80	1,30	52,00	1,56	2,56	
Werkingsmiddelen IWT (NGK)	179,20	138,40	180,50	182,70	284,40	323,30	315,40	-7,90	31,00	136,20	-2,44	10,90	76,00
Vergoeding voor geleverde <i>prestaties door het IWT (pro memorie)</i>	58,50	40,30	120,70	122,60	0,00			0,00	0,00	-58,50			-100,00
Biotechfonds	200,00	200,00	200,00	200,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-200,00			-100,00
Vastleggingsmachtiging IWT- Vlaanderen voor projecten op initiatief van bedrijven en innovatiesamenwerkingsverb anden (vroeger IWT) (MAC)	833,50	1196,80	1694,00	2161,80	2190,00	3337,50	3337,50	0,00	1147,50	2504,00	0,00	52,40	300,40
Vastleggingsmachtiging acties technologische innovatie op initiatief Vlaamse regering (vroegere FIOV) (MAC)	1563,10	1050,90	1402,30	1537,10	2191,30	987,40	1387,40	400,00	-803,90	-175,70	40,50	-36,60	-11,20
(Overdracht)	812,20	523,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-812,20			-100,00
Totaal	2834,30	2626,40	3647,50	4504,20	4716,40	4699,40	5092,30	392,90	375,90	2258,00	8,36	7,97	79,67

(Overdracht)¹ : De overdracht wordt niet mee verrekend in het totaal.

De beleidskredieten bestemd voor het onderzoek met economische finaliteit stijgen in 2001 met 393 miljoen BEF of +8% tot 5092 miljoen BEF. Vergelijken we dit bedrag met het totaal (9183 miljoen BEF) van het 'oude' programma 71.3 (zie tabel A.3 in bijlage), stellen we vast dat de kredieten voor onderzoek met economische finaliteit bijna worden gehalveerd, te wijten aan de overheveling van de dotaties voor IMEC, VITO en VIB, de STWW-kredieten en het HOBV-fonds naar het nieuwe programma 71.4 strategisch en beleidsgericht onderzoek.

De stijging van de middelen voor onderzoek met economische finaliteit in 2001 is volledig voor rekening van de vastleggingsmachtiging voor acties van technologische innovatie op initiatief van de Vlaamse regering (+ 400 miljoen BEF). Dit krediet groepeerde de middelen die binnen het kader van het Innovatiedecreet op ad-hocbasis door de overheid worden aangewend voor omvangrijke acties die een nieuwheidswaarde hebben t.o.v. het arsenaal van bestaande steuninstrumenten (type initiatieven Flanders Drive). Voor 2001 worden belangrijke initiatieven voorzien voor onder meer 'spraak en visie', 'luchtvaart', 'logistiek', enz. Verder zijn hierin ook de middelen begrepen die worden toegekend als cofinanciering van projecten van technologie en innovatie, die ook in aanmerking komen voor bijstand vanwege Europese structuurfondsen (zoals b.v. de EFRO-cofinanciering). Bovendien is het de bedoeling om nieuwe beleidsinitiatieven of nieuwe uitbreidingen in het kader van het technologisch innovatiebeleid initieel aan te rekenen op deze basisallocatie. Een budgettaire overdracht kan dan worden beslist indien het beheer en de beslissingsbevoegdheid inzake projectsteun kunnen worden gedelegeerd aan het IWT en zijn Raad van Bestuur.

Tabel 2.3 toont verder dat de kredietlijn voor de subsidie van de universitaire interfaciediensten werd overgeheveld vanuit programma 71.2.

2.4. Programma 71.4. strategisch en beleidsgericht onderzoek

Tabel 2.4 geeft een overzicht van de basisallocaties gegroepeerd in het nieuwe programma 71.4 'strategisch en beleidsgericht onderzoek'.

Tabel 2.4: Strategisch en beleidsgericht onderzoek

	in miljoen BEF						absol. verschil			proc. verschil (%)			
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	00-01	99-01	95-01	00-01	99-01	95-01
GBOU (vroeger STWW) (GVK)			113,00	399,40	653,20	409,00	409,00	0,00	-244,20	409,00	0,00		-100,00
Beleidsgericht onderzoek (GVK)			400,00	410,00	400,00	237,00	0,00	-237,00	-400,00	0,00	-100,00	-100,00	-100,00
Toegepast beleidsgericht onderzoek in de sector gezondheid (NGK) (pro memorie)				50,00	50,00	50,00	0,00	-50,00	-50,00	0,00	-100,00	-100,00	-100,00
Subsidie aan Steunpunten Beleidsrelevant Onderzoek (NGK)							200,00	200,00	200,00	200,00			
IMEC (NGK)	980,90	980,90	1091,40	1100,10	1114,10	1139,40	1156,10	16,70	42,00	175,20	1,47	1,47	-100,00
VITO (NGK)	1041,10	1123,70	1173,10	1127,60	1107,50	1120,30	1137,70	17,40	30,20	96,60	1,55	1,55	-100,00
VIB (NGK)		920,00	947,60	976,00	1005,30	1035,50	1035,50	0,00	30,20	1035,50	0,00	0,00	-100,00
Subsidie Investeringsuitgaven KMDA (NGK)							5,10	5,10	5,10	5,10			
Subsidie KMDA (NGK)	6,20	6,30	5,00	5,10	5,10	5,10	10,00	4,90	4,90	3,80	96,08	96,08	-100,00
Subsidie Vlaams Instituut voor de Zee (NGK)				30,00	30,40	30,00	30,00	0,00	-0,40	30,00	0,00	0,00	-100,00
Speciale dotatie IWT voor onderzoek HOBU (GVK)		100,00	158,40	170,00	170,00	239,40	240,00	0,60	70,00	240,00	0,25	0,25	-100,00
IWT-specialisatiebeurzen (NGK)	431,50	481,50	514,20	491,40	637,00	624,70	689,80	65,10	52,80	258,30	10,42	10,42	-100,00
Totaal	2459,70	3612,40	4402,70	4759,60	5172,60	4890,40	4913,20	22,80	-259,40	2453,50	0,47	-5,01	99,75

Dit programma verenigt een aantal basisallocaties voornamelijk uit de 'oude' programma's 71.1 en 71.3: de subsidies aan onderzoeksinstituten VITO, VIB en IMEC, het Vlaams Instituut voor de Zee, het HOBU-fonds, de IWT-specialisatiebeurzen, het KMDA, en het STWW-programma. Dit laatste werd inmiddels, via de beslissing van de Vlaamse regering van 1 december 2000, fundamenteel bijgesteld en omgevormd tot een programma tot ondersteuning van het generisch basisonderzoek aan de Vlaamse universiteiten (GBOU). Dit type onderzoek waarvan de resultaten potentieel kunnen worden gebruikt in meer dan één toepassing, situeert zich tussen enerzijds het grensverleggend onderzoek en anderzijds de technologische ontwikkeling waarin gestreefd wordt naar het ontwikkelen van één specifieke toepassing. Het gaat hierbij om kwalitatief hoogwaardig, op langere termijn gericht, wetenschappelijk-technologisch onderzoek met een uitgesproken origineel, creatief en baanbrekend karakter. De projecten kunnen zowel een economische als een maatschappelijke finaliteit hebben. Het programma is horizontaal en staat open voor alle domeinen, wat het zeer geschikt maakt om multidisciplinaire generische onderzoeksprojecten tot ontplooiing te laten komen. Met het oog op een maximale kennisoverdracht is dit onderzoek reeds van bij de start gekoppeld aan een intensieve interactie met een zo breed mogelijke groep van economische en maatschappelijke actoren in Vlaanderen via de zogenaamde gebruikerscommissies. Voor de oproep 2000-2001 is een budgettaire enveloppe voorzien van 818 miljoen BEF (409 miljoen BEF in 2000 begroot voor STWW, en 409 miljoen BEF in 2001 voor GBOU). De steun per project wordt vastgelegd op minimaal 7,5 en maximaal 20 miljoen BEF per jaar. De projectduur bedraagt in principe 4 jaar.

Verder bevat het programma 71.4 een nieuwe basisallocatie 'subsidie aan steunpunten Beleidsrelevant Onderzoek' met een budget in 2001 van 200 miljoen BEF. De Vlaamse regering besliste immers op 8 juni 2000 de middelen van het Programma

Beleidsgericht Onderzoek (PBO) te heroriënteren naar een meer continue financiering van beleidsrelevant onderzoek in de vorm van steunpunten, volgens het in Onderwijsdecreet X ingeschreven concept, en gericht op de prioritaire beleidsonderwerpen van de Vlaamse regering. Inmiddels keurde de Vlaamse regering op 1 december 2000 de thema's goed van de eerste dertien steunpunten beleidsrelevant onderzoek. Via het steunpunt beoogt men, in een beperkt aantal zorgvuldig uitgekozen sectoren een kritische massa samen te brengen en/of op te bouwen en hiervoor een zekere mate van stabiliteit te creëren binnen een duidelijk vastgelegd contractueel kader. De geselecteerde thema's zijn (1) Bestuurlijke organisatie in Vlaanderen, (2) Sport, beweging en gezondheid, (3) Recreatief Vlaanderen, (4) Verkeersveiligheid bij stijgende mobiliteit, (5) Werkgelegenheid en arbeid, (6) Toerisme, (7) Gezondheid en milieu, (8) Gelijke kansenbeleid, (9) Duurzame landbouw, (10) Milieuwetenschappen, (11) Ondernemersschap, ondernemingen en innovatie, (12) Loopbanen van leerlingen in het onderwijs, en (13) O&O-statistiek. Met de geselecteerde steunpunten zullen beheersovereenkomsten worden afgesloten met een looptijd van 5 jaar, de eerste keer voor de periode 2001-2006. Op kruissnelheid zal er voor de financiering van de steunpunten jaarlijks een bedrag van ongeveer 350 miljoen BEF (exclusief de cofinanciering vanuit de betrokken departementen) beschikbaar zijn. Om de eerste steunpunten op te starten wordt voorgesteld de nog beschikbare middelen in de begroting 2000 (221,8 mio BEF voor PBO en 50 mio BEF voor toegepast beleidsgericht onderzoek in de sector gezondheid) vast te leggen voor het Steunpunt 'Werkgelegenheid en arbeid' (111 mio BEF) en het Steunpunt 'Sport en gezondheid' (110,8 mio BEF). Het bedrag van 200 mio BEF ingeschreven in de begroting 2001, zal worden aangewend voor het opstarten van de overige steunpunten.

Op 4 januari 2001 heeft de VRWB op vraag van minister Marleen Vanderpoorten zijn advies uitgebracht bij het voorontwerp van besluit inzake steunpunten beleidsrelevant onderzoek.

Het krediet van het HOBU-fonds werd al bij de begrotingscontrole 2000 verhoogd met 70 miljoen BEF tot 240 miljoen BEF. Voor 2001 wordt eveneens 240 miljoen BEF voorzien. Het is de bedoeling om het HOBU-fonds later te verruimen. In het huidige opzet komen alleen thema's aan bod die aansluiten bij de behoeften inzake technologische innovatie van bedrijven, waardoor een belangrijk deel van de activiteitsdomeinen in de hogescholen zijn uitgesloten. Zij beschikken daardoor niet over een specifiek instrument om hun opdrachten met betrekking tot projectmatig onderzoek en dienstverlening in deze domeinen te ondersteunen. Er zal een dergelijke strategische heroriëntatie dienen te gebeuren. In afwachting daarvan worden voor de portfolio 2001 dezelfde modaliteiten aangehouden als de voorbije jaren.

Opgemerkt dient ook dat de subsidie aan de Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde te Antwerpen (KMDA) in 2001 wordt opgetrokken van 5 tot 10 miljoen BEF, teneinde de KMDA in staat te stellen haar onderzoeksfunctie uit te breiden met medisch veterinaire onderzoek dat kadert in internationale uitwisselingsprogramma's. Daaraan gekoppeld zal een beheersovereenkomst worden afgesloten met de Vlaamse Gemeenschap. Daarnaast wordt een bijkomende basisallocatie gecreëerd 'subsidie investeringsuitgaven KMDA' met een krediet van 5,1 miljoen BEF in 2001, dat specifiek zal worden ingezet voor de vernieuwing van de laboratoriuminfrastructuur.

De middelen van programma 71.4 bedragen in totaal 4913 miljoen BEF, wat een lichte nominale verhoging is t.o.v. de 4890 miljoen BEF van 2000 (+0,5%).

2.5. Totaal organisatieafdeling 71. Administratie Wetenschap en Innovatie

Tabel 2.5 geeft de evolutie weer van de totale 'eigenlijke' begroting wetenschapsbeleid in de periode 1995-2001, opgesplitst over de vier begrotingsprogramma's.

Tabel 2.5: De totale 'eigenlijke' begroting wetenschapsbeleid

	in miljoen BEF							absol. verschil			% verschil		
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	00-01	99-01	95-01	00-01	99-01	95-01
<i>Algemeen wetenschapsbeleid</i>	172,20	354,30	301,36	377,06	585,10	524,80	526,60	1,80	-58,50	354,40	0,34	-10,00	205,81
<i>Wetenschappelijk onderzoek op initiatief van de vorser</i>	3362,50	4356,20	4799,70	5365,20	6201,90	6617,80	7306,00	688,20	1104,10	3943,50	10,40	17,80	117,28
<i>Wetenschappelijk onderzoek met economische finaliteit</i>	2834,30	2626,40	3647,50	4504,20	4716,40	4699,40	5092,30	392,90	375,90	2258,00	8,36	7,97	79,67
<i>Strategisch en beleidsgericht onderzoek</i>	2459,70	3612,40	4402,70	4759,60	5172,60	4890,40	4913,20	22,80	-259,40	2453,50	0,47	-5,01	99,75
Totaal budget van de 'eigenlijke' begroting wetenschapsbeleid	8828,70	10949,30	13151,26	15006,06	16676,00	16732,40	17838,10	1105,70	1162,10	9009,40	6,61	6,97	102,05

De 'eigenlijke' begroting wetenschapsbeleid bedraagt in 2001 17,838 miljard BEF; dit is 6,6% of +1,106 miljard BEF meer dan in 2000. (Volgens de vroegere indeling zou dit 18,878 miljard BEF zijn geweest (zie tabel A.4 in bijlage); hierbij was de 1,04 miljard BEF bestemd voor PC/KD nog inbegrepen.) Deze verhoging gebeurt voor het grootste deel binnen het programma 71.2 'onderzoek op initiatief van de vorser' (BOF, FWO en universitair herstructureringsfonds (688 miljoen BEF), en voor 400 miljoen BEF binnen programma 71.3 'onderzoek met economische finaliteit'.

Wanneer we de middelen ter versterking van de universitaire basisfinanciering (383 miljoen BEF), die eigenlijk thuishoren onder programma 33.2 'Universitair Onderwijs', niet meerekenen, komen we uit op een stijging van de 'eigenlijke' begroting wetenschapsbeleid met +723 miljoen BEF of +4,3%.

3. Programma 33.2: Universitair onderwijs

Tabel 2.6 geeft de evolutie weer van de werkingsuitkeringen en de andere toelagen aan de Vlaamse universiteiten.

De universitaire werkingsuitkeringen bedragen in 2001 20,44 miljard BEF; dit is 228 miljoen BEF meer dan in 2000 (+1,13%). De andere toelagen aan de universiteiten bedragen in 2001 samen 3520 miljoen BEF; dit is 51 miljoen BEF (-1,44%) minder dan in 2000.

Tabel 2.6: Toelagen aan de universiteiten (werkingsuitkeringen en andere toelagen)

in miljoen BEF								absol. verschil		
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	00-01	99-01	95-01
Werkingsuitkeringen aan de universiteiten	17538,70	18144,00	18743,40	19323,70	19726,60	20209,3	20437,5	228,20	710,90	2898,80
jaarlijks % verschil		3,45	3,30	3,10	2,09	2,45	1,13			
Som van andere toelagen aan de universiteiten	4029,60	3774,00	3027,60	2744,50	3413,80	3571,10	3519,70	-51,40	105,90	-509,90
jaarlijks % verschil		-6,34	-19,78	-9,35	24,39	4,61	-1,44			

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	absol. verschil 00-01	% verschil 00-01
Andere toelagen aan universiteiten									
Financiële lasten universiteiten	2636,80	2334,60	1452,50	1134,60	1700,50	1613,10	1554,00	-59,10	-3,66
Onroerende investeringen universiteiten	663,40	662,90	630,40	647,30	663,50	894,60	891,90	-2,70	-0,30
Sociale diensten, spijshuizen gemeenschapsuniversiteiten	141,60	168,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Sociale diensten, spijshuizen vrije universiteiten	320,70	326,80	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Toelage sociale voorzieningen studenten			522,20	536,20	547,80	555,70	558,50	2,80	0,50
Werkgeversbijdragen vrije universiteiten	267,10	281,50	422,50	426,40	502,00	507,70	515,30	7,60	1,50

De indexering van de universitaire werkingsuitkeringen in 2001 is niet in overeenstemming met het Decreet op de universiteiten. De toelichting zegt hierover: "De enveloppe wordt conform het universiteitsdecreet geïndexeerd, waarbij de loonnorm voor 80% in aanmerking wordt genomen en de norm voor werking voor 20%. Bij de begrotingsbesprekingen voor 2001 is geopteerd geworden om het aandeel werking niet te indexeren. Om die reden worden de overeenstemmende decreetbepalingen gewijzigd." Verder in de toelichting wordt dit in verband gebracht met het bijkomend bedrag van 383 miljoen BEF ter versterking van de basisfinanciering, dat in afwachting van de decretale herziening van de universitaire basisfinanciering voorlopig is ingeschreven als een provisioneel krediet onder programma 71.2.

Programma 33.2. 'Universitair onderwijs' groepeert ook de kredieten aan andere instellingen, zoals de Vlerick Leuven Gent Management School (56 miljoen BEF in 2001), het Instituut voor Tropische Geneeskunde (ITG) (309 miljoen BEF in 2001) en het Vlaams Interuniversitair Instituut voor Ontwikkelingsbeleid en -beheer (IOB) (53 miljoen BEF in 2001). Tabel 2.7 geeft een overzicht hiervan.

Tabel 2.7: Toelagen aan andere instellingen

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	absol. verschil 00-01	% verschil 00-01
Begeleidingscentra Open Hoger Onderwijs	26,90	26,90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Studiecentrum Open Hoger Onderwijs	29,80	26,80	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Subsidiering Open Hoger Onderwijs			60,00	60,00	60,00	25,50	25,50	0,00	0,00
Subsidiering Innovatie Hoger Onderwijs						78,50	73,50	-5,00	-6,37
Faculteit der Protestantse Godsgeleerdheid (Brussel)	10,90	11,00	11,20	11,30	11,40	11,50	11,60	0,10	0,87
Interuniversitair Instituut voor Jodendom "Martin Buber"	1,80	1,80	2,00	2,00	2,00	2,00	3,50	1,50	75,00
Interuniversitair Centrum Onderwijsrecht (pro memorie)	4,10	4,10	4,10	4,10	8,50	0,00	0,00	0,00	
Instituut voor Tropische Geneeskunde "Prins Leopold"	287,60	301,10	306,00	308,50	312,60	305,70	309,40	3,70	1,21
Instituut voor Ontwikkelingsbeleid (IOB)	37,20	37,60	38,30	38,60	51,60	52,20	52,80	0,60	1,15
Vlerick Leuven-Gent Management School					55,00	55,70	56,40	0,70	1,26
Eénmalige subsidie opstart VSM, ITG en IOB					24,00	0,00	0,00	0,00	
Totaal	398,30	409,30	421,60	424,50	525,10	531,10	532,70	1,60	0,30

4. Programma 39.2: Coördinatie beleid- en gegevensbeheer onderwijs

Tabel 2.8 geeft een overzicht van de evolutie van de kredietlijn 'subsidies i.v.m. nieuwe onderwijsmedia', waarop vorig jaar al een eerste keer 100 miljoen BEF werd voorzien, en waarin vanaf 2001 de volledige PC/KD-actie wordt geïntegreerd. Het krediet voor nieuwe onderwijsmedia bedraagt in 2001 1040 miljoen BEF, d.i. een stijging met 340 miljoen BEF t.o.v. 2000.

Tabel 2.8: Evolutie van de kredietlijn 'subsidies i.v.m. nieuwe onderwijsmedia'

	in miljoen BEF							absol. verschil			% verschil	
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	00-01	99-01	95-01	00-01	99-01
Subsidies i.v.m. de informatiemaatschappij (PC/KD)(NGK)		5,00	0,00	289,40	1022,20	600,00	0,00	-600,00	-1022,20	0,00	-100,00	-100,00
Subsidies i.v.m. nieuwe onderwijsmedia (NGK)						100,00	1040,00	940,00	1040,00	1040,00	940,00	
Totaal		5,00	0,00	289,40	1022,20	700,00	1040,00	340,00	17,80	1040,00	48,57	1,74

BIJLAGE

Tabel A.1: Algemeen wetenschapsbeleid (programma 71.1 zoals voorheen gedefinieerd)

	in miljoen BEF							absoluut verschil			proc. verschil (%)		
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	00-01	99-01	95-01	00-01	99-01	95-01
Conceptie, voorbereiding en uitvoering van wetenschappelijke actie(GVK)	36,90	54,30	46,40	56,40	50,00	95,00	25,00	-70,00	-25,00	-11,90	-73,68	-50,00	-32,25
Allerhande communicatie-initiatieven m.b.t. wetenschap, technologie en innovatie (NGK)							10,00	10,00	10,00	10,00			
Uitgaven tot bekendmaking van het wetenschapsbeleid en het wetenschappelijk onderzoek (GVK)	24,10	84,10	83,90	95,90	97,70	121,40	146,40	25,00	48,70	122,30	20,50	49,80	507,47
Allerhande subsidies m.b.t. bekendmaking wetenschapsbeleid en wet. onderzoek (GVK)					24,00	19,00	19,00	0,00	-5,00	19,00	0,00	-20,80	
Allerhande uitgaven m.b.t. de communicatiecampagne 'Durf Innoveren' (GVK)				70,00	70,00	25,00	0,00	-25,00	-70,00	0,00	-100,00	-100,00	
Internationale wetenschappelijke samenwerking (GVK)	173,90	253,60	257,00	298,10	455,90	206,00	193,00	-13,00	-262,90	19,10	-6,30	-57,60	10,90
Subsidies i.v.m. de informatiemaatschappij (PC/KD)(NGK)**		5,00	0,00	289,40	1022,20	600,00	1040,00	440,00	17,80	1040,00	73,30	1,70	
Aankoop van hard- en software voor evaluatie, bibliometrie, IWETO en elektronische documentenleverantie (NGK)					80,00	80,80	82,00	1,20	2,00	82,00	1,40	2,50	
Progr. soc. wet. en cultuur- en gedragswet. (beleidsgericht luik)		90,00						0,00	0,00	0,00			
Beleidsgericht onderzoek (GVK)			400,00	410,00	400,00	237,00	0,00	-237,00	-400,00	0,00	-100,00	-100,00	
Subsidie aan Steunpunten Beleidsrelevant Onderzoek (NGK)						200,00		200,00	200,00	200,00			
Toegepast beleidsgericht onderzoek in de sector gezondheid (NGK)				50,00	50,00	50,00	0,00	-50,00	-50,00	0,00	-100,00	-100,00	
Onderzoek o.l.v. de Vlaamse minister voor Wet. en Techn. (GVK)		87,00	32,00	0,00	29,30	14,00	14,00	0,00	-15,30	14,00	0,00	-52,20	
Subsidie KMDA (NGK)	6,20	6,30	5,00	5,10	5,10	5,10	10,00	4,90	4,90	3,80	96,00	96,00	61,20
Subsidie investeringsuitgaven KMDA (NGK)							5,10	5,10	5,10	5,10			
Subsidie Born-Bunge (NGK)	7,30	7,40	6,00	6,10	6,00	6,00	6,00	0,00	0,00	-1,30	0,00	0,00	-17,80
Subsidie Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten (NGK)	14,40	14,60	14,60	14,60	29,00	29,30	29,60	0,30	0,60	15,20	1,00	2,00	105,50
Subsidie Vlaams Instituut voor Zeewetenschappen (NGK)				30,00	30,40	30,00	30,00	0,00	-0,40	30,00	0,00	-1,30	
Dotatie VRWB (NGK)	5,20	5,20	8,40	4,80	9,70	9,80	9,90	0,10	0,20	4,70	1,00	2,00	90,30
Subsidie IWETO (NGK)	5,30	5,40	5,50	5,50	8,10	8,20	8,30	0,10	0,20	3,00	1,20	2,40	56,60
Uitgaven m.b.t. de inventarisatie en valorisatie van het wet. en technologisch onderzoek - VIA (VRK)		8,50	8,50	4,80	4,80	4,80	0,00	-4,80	-4,80	0,00	-100,00	-100,00	
Eénmalige uitgaven in het kader van de deelname van Vlaanderen aan de Wereldtentoonstelling Hannover 2000 "Meis, Natuur en Techniek" (NGK)					100,00	35,00	0,00	-35,00	-100,00	0,00	-100,00	-100,00	
Vlaams Elektronisch Netwerk (NGK)							100,00	100,00	100,00	100,00			
Totaal	273,30	621,40	673,50	7340,70	72472,20	1576,40	1928,30	351,90	-543,90	1655,00	22,30	-22,00	605,50

Tabel A.2: Wetenschapsbeleid: academisch onderzoek (programma 71.2 zoals voorheen gedefinieerd)

	in miljoen BEF							absol. verschil			proc. verschil (%)		
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	00-01	99-01	95-01	00-01	99-01	95-01
Bijzonder Onderzoeksfonds (NGK)	853,00	1172,20	1431,80	1690,20	1975,70	2640,30	3364,20	723,90	1388,50	2511,20	27,40	70,20	294,40
Subsidie FWO-Vlaanderen (NGK)	2315,70	2820,40	3093,50	3362,70	3669,30	3669,70	3262,80	-406,90	-406,50	947,10	-11,00	-11,00	40,90
IWT-specialisatiebeurzen (NGK)	431,50	481,50	514,20	491,40	637,00	624,70	689,80	65,10	52,80	258,30	10,40	8,20	59,80
Versterking basisfinanciering universiteiten (Universitair Herstructureringsfonds)(NGK)							383,00	383,00	383,00	383,00			
Beurzen Belgisch Historisch Instituut Rome en de Franse School te Athene	1,80	1,80	1,80	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-1,80			-100,00
Subsidie Interuniversitair College Managementwetenschappen (NGK)	9,30	9,30	8,10	8,10	15,00	15,00	15,00	0,00	0,00	5,70	0,00	0,00	61,20
Matching Funds British Council - Nederlandse NWO	1,50	1,50	1,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-1,50			-100,00
Subsidie aan de universitaire interfaciediensten (NGK)				50,00	50,70	51,20	52,00	0,80	1,30	52,00	1,50	2,50	
Totaal	3612,80	4486,70	5050,90	5602,40	6347,70	7000,90	7766,80	765,90	1419,10	1454,00	10,90	22,30	114,90

Tabel A.3: Wetenschapsbeleid: economische finaliteit (programma 71.3 zoals voorheen gedefinieerd)

	in miljoen BEF							absol. verschil			proc. verschil (%)		
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	00-01	99-01	95-01	00-01	99-01	95-01
Stichting FTI (NGK)	27,00	31,00	31,00	51,00	86,00	86,00	86,00	0,00	0,00	59,00	0,00	0,00	218,53
Technopolis: allerhande uitgaven (pro memorie)			5,00	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00			
Technopolis: subsidies (pro memorie)			45,00	0,00	0,00			0,00	0,00	0,00			
Technopolis: kapitaalsinbreng				250,00	0,00	0,00		0,00	0,00	0,00			
STWW (vroeger B.A. Prevalonsatieonderzoek) (GVK)			113,00	399,40	653,20	409,00	409,00	0,00	-244,20	409,00	0,00	-37,35	
IMEC (NGK)	980,90	980,90	1091,40	1100,10	1114,10	1139,40	1156,10	16,70	42,00	175,20	1,47	3,77	17,86
VITO (NGK)	1041,10	1123,70	1173,10	1127,60	1107,50	1120,30	1137,70	17,40	30,20	96,60	1,55	2,73	9,28
VIB (NGK)		920,00	947,60	976,00	1005,30	1035,50	1035,50	0,00	30,20	1035,50	0,00	3,00	
Werkingsmiddelen IWT (NGK)	179,20	138,40	180,50	182,70	284,40	323,30	315,40	-7,90	31,00	136,20	-2,44	10,90	76,00
Vergoeding voor geleverde prestaties door het IWT	58,50	40,30	120,70	122,60	0,00			0,00	0,00	-58,50			-100,00
Speciale dotatie IWT voor onderzoek HOBU (GVK)		100,00	158,40	170,00	170,00	239,40	240,00	0,60	70,00	240,00	0,25	41,18	
Biotechfonds	200,00	200,00	200,00	200,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-200,00			-100,00
Subsidie STV (NGK)	59,30	64,20	71,00	74,00	76,50	77,30	78,40	1,10	1,90	19,10	1,42	2,48	32,21
Vastleggingsmachtiging IWT (nu: IWT-Vlaanderen voor projecten op initiatief van bedrijven en innovatiesamenwerkingsverbanden) (MAC)	833,50	1196,80	1694,00	2161,80	2190,00	3337,50	3337,50	0,00	1147,50	2504,00	0,00	52,40	300,42
Vastleggingsmachtiging FIOV (nu: acties technologische innovatie op initiatief Vlaamse regering) (MAC)	1563,10	1050,90	1402,30	1537,10	2191,30	987,40	1387,40	400,00	-803,90	-175,70	40,51	-36,69	-11,24
(Overdracht)	872,20	523,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-872,20			-100,00
Totaal	4942,60	5846,20	7233,00	8352,30	8878,30	8755,10	9183,00	427,90	304,70	4240,40	4,89	3,43	85,79

Tabel A.4: Evolutie van de 'eigenlijke' begroting wetenschapsbeleid in de periode 1995-2001 (volgens vroegere indeling)

	in miljoen BEF							absol. verschil			% verschil		
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	00-01	99-01	95-01	00-01	99-01	95-01
Algemeen wetenschapsbeleid	273,30	621,40	867,30	1340,70	2472,20	1576,40	1928,30	351,90	-543,90	1655,00	22,32	-22,00	605,56
Wetenschapsbeleid: academisch onderzoek	3612,80	4486,70	5050,90	5602,40	6347,70	7000,90	7766,80	765,90	1419,10	4154,00	10,94	22,36	114,98
Wetenschapsbeleid: economische finaliteit	4942,60	5846,20	7233,00	8352,30	8878,30	8755,10	9183,00	427,90	304,70	4240,40	4,89	3,43	85,79
Totaal budget van de 'eigenlijke' begroting wetenschapsbeleid	8828,70	10954,30	13151,20	15295,40	17698,20	17332,40	18878,10	1545,70	1179,90	10049,40	8,92	6,67	113,83

De Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid (VRWB), opgericht bij decreet van 15 december 1993, is het adviesorgaan voor de Vlaamse regering en het Vlaams Parlement inzake elke aangelegenheid betreffende het wetenschaps- en technologiebeleid. De VRWB is een uniek forum waar vooraanstaande actoren uit de academische en sociaal-economische wereld zich beraden over de algemene krachtlijnen van het te voeren wetenschaps- en technologiebeleid in Vlaanderen. De VRWB is samengesteld uit een voorzitter en zestien leden, allen benoemd op grond van hun deskundigheid en/of betrokkenheid bij het wetenschaps- en technologiebeleid in Vlaanderen. Zes van deze leden worden voorgedragen door de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR), telkens drie door de werkgevers- en werknemersorganisaties vertegenwoordigd in de SERV, en vier leden worden rechtstreeks benoemd door de Vlaamse regering. Vijf hoge ambtenaren uit de Vlaamse administratie nemen met raadgevende stem deel aan de vergaderingen.

Uitgave van de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid (VRWB)

R. Dillemans, voorzitter
E. Monard, secretaris

VRWB-secretariaat
Boudewijnlaan 30
1000 Brussel
Tel: +32(0)2 553 59 86
Fax: +32(0)2 553 57 94
E-mail: elisabeth.monard@wim.vlaanderen.be

